

De West-Indische parkiet

Aratinga pertinax pertinax

CARMABI foundation

Sponsored by:

Caribbean (Research) & Management of Biodiversity

Inhoudsopgave

- Levensgewoonten...	2
- De parkieten op Aruba en Bonaire...	2
- Anatomie...	3
- Het sociale leven...	4
- Voortplanting...	4
- Broedgedrag...	5
- Bedreigingen...	6
- Hoe kan ik deze vogels bekijken...	6
- Wil je meer weten...	6
- Wist je dit...	3
- Verschillen tussen parkieten en papegaaien...	4
- Poster...	7

Contactinfo NME:

Al onze contactgegevens op een rijtje:

CARMABI sectie NME

Piscaderabaai z/n

Postbus 2090

Willemstad

Nederlandse Antillen

Tel nr. 462-4242 (ext.11)

Fax. Nr. 462-7680

Email: educatie@carmabi.org

Website: www.carmabi.org

We hopen dat dit infoblad heeft bijgedragen aan een succesvolle spreekbeurt en/of werkstuk. Tips en suggesties zijn natuurlijk altijd welkom! Mail deze dan op bovenstaand emailadres. Bellen mag natuurlijk ook. Heb je meer vragen? Neem dan ook contact met ons op.

CARMABI heeft als doel het bewerkstelligen van duurzame ontwikkeling. Dat wil ze bereiken door het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, actief natuurbeheer en natuur en milieu educatie!

Photography:

Mrs. M. da Costa Gomez

Mr. P. van der Wolf

Design:

Mrs. M. da Costa Gomez

Editors:

Mrs. M. da Costa Gomez

Mr. L. Pors

Het zijn de kleine felgroene vogels die veel herrie maken wanneer ze met een groepje in de bomen zitten of over komen vliegen. Vooral de wabi boom is favoriet. Ook zitten ze vaak op zuilcactussen, waar ze de vruchten van eten. Parkieten zijn op ons eiland erg gewild als huisdier bij onze eigen bevolking. Maar ook bij de toeristen is het dier enorm populair. Helaas zorgt dit er voor dat veel van deze vogels worden gevangen. Daardoor wordt de soort ernstig bedreigd.

Levensgewoonten

Het eerste wat opvalt bij parkieten zijn hun mooie veren in bijna alle kleuren van de regenboog: blauw, groen, geel, en oranje. Deze veren zorgen ervoor dat de parkieten warm blijven, dat ze geïsoleerd zijn tegen afkoeling (bijvoorbeeld wanneer ze nat worden), dat ze zich kunnen voortbewegen (bijvoorbeeld vliegen) en dat ze gecamoufleerd zijn (een parkiet in een groene boom is bijna niet te zien). Maar de veren hebben ook een signaalfunctie. Zo kunnen mannetjes de vrouwtjes beter herkennen en andersom.

Sommige mensen denken dat alle veren van een vogel hetzelfde zijn maar als je heel goed kijkt zie je dat de dieren verschillende typen veren hebben. Dat betekent dat de veren er anders uitzien en ook anders in elkaar zitten. Veren kun je in drie groepen verdelen: de grote veren, de dekveren en de donsveren.

Op het plaatje kun je al zien dat deze veren er allemaal anders uitzien. De donsveren zijn pluizig en zorgen ervoor dat het dier warm blijft. Meestal vind je deze veren heel dicht op de huid. De dekveren zijn de veren die je aan de buitenkant ziet zitten. De grote veren zijn de langste. Deze zitten voornamelijk aan de staart en op de vleugels. Jonge parkieten zijn nestblijvers. Dat betekent dat ze nog een tijdje in het nest moeten blijven voordat ze groot genoeg zijn en genoeg veren hebben om te kunnen vliegen en dus het nest te verlaten.

De jong parkieten komen helemaal bloot uit het ei met een paar hele kleine donsveertjes. Ze kunnen niet vliegen en moeten daarom door de ouders worden gevoed tot ze voldoende groot zijn en hun verenpakket hun in staat stelt om te vliegen. Dit duurt meestal zo'n drie weken.

De parkieten op Aruba en Bonaire

Op de verschillende eilanden komen ondersoorten voor van de Aratinga pertinax. Op Curaçao komt de Aratinga pertinax pertinax voor, maar op Bonaire de Aratinga pertinax xanthogenius en op Aruba de Aratinga pertinax arubensis.

Ze verschillen allen van elkaar. De Bonairiaanse parkiet is de kleurrijkste. Deze heeft een van geel naar oranje kleurend voorhoofd, wangen en keel. Vanaf de borst gaat het van geel naar citroengeel. De Arubaanse parkiet is minder opvallend. Zijn borst is lichtbruin, maar zijn nek en vleugels zijn felgroen met blauwe vleugelpunten.

Anatomie

De West-Indische parkiet heeft een lengte van ongeveer 26 cm, waarvan de staart ongeveer de helft in neemt. De veren zijn grasgroen en ze hebben een uniek kopteken. Van de Curacaose parkiet is de kop voor het grootste deel dof oranje geel en de bovenkop groen. Boven zijn oog heeft hij een blauwe tint en het voorhoofd is oranjegeel van kleur.

De opbouw van de veren is als volgt: de donsveren zijn de onderste laag, die zorgt voor isolatie en het op temperatuur houden van het lichaam. Vervolgens komen de dekveren, ook wel contourveren genoemd. Deze veren zorgen ervoor dat de vogel geen weerstand van de lucht ondervindt als hij vliegt. Dan zijn er nog de grote veren of wel de pennen aan de staart. Deze

veren worden gebruikt om het vliegen mogelijk te maken. Hun vorm is zodanig dat het de voortstuwing en het stijgen en dalen gemakkelijk maakt.

De snavel van de parkiet is licht gekleurd en het bovenste deel is strek gekromd. De poten zijn zo gemaakt dat ze makkelijk op takken kunnen zitten en langs boomstammen omhoog kunnen lopen. Hij heeft twee tenen die naar voren wijzen en twee die naar achteren wijzen.

Scherpe snavel waarmee de dieren pitten en noten kunnen openkraken. Ook cactusvruchten kunnen ze eten zonder dat ze last hebben van stekels.

De parkiet op Curaçao heeft een fel geel/oranje masker.

De veren zijn fel blauw-groen van kleur en schitteren in het zonlicht. Je kunt aan het uiterlijk van de vogels niet zien of het mannetje of een vrouwtje is.

De poten zijn kort en krachtig. Parkieten houden vaak hun voedsel, zoals peulen van de wabi-boom, vast met hun klauwen terwijl ze kauwen.

Wist je dit?

- Parkieten zijn heel goed tam te maken, en dat maakt ze nog aantrekkelijker voor mensen die graag een leuk tam huisdier willen hebben. Om de dieren zo tam mogelijk te maken worden de jonge vogels, die net uit het ei zijn gekomen, uit de nesten gehaald en met de hand gevoederd.
- Zelfs in het Christoffelpark, wat een beschermd natuurgebied is, parkietennesten kapot worden gemaakt en de jongen worden gestolen.

Het sociale leven

De Curaçaose parkieten zijn sociale dieren. Je ziet ze meestal in groepen die variëren van 2 tot tientallen vogels die samen door de wijk of door de mondi vliegen. Samen zijn ze op zoek naar voedsel.

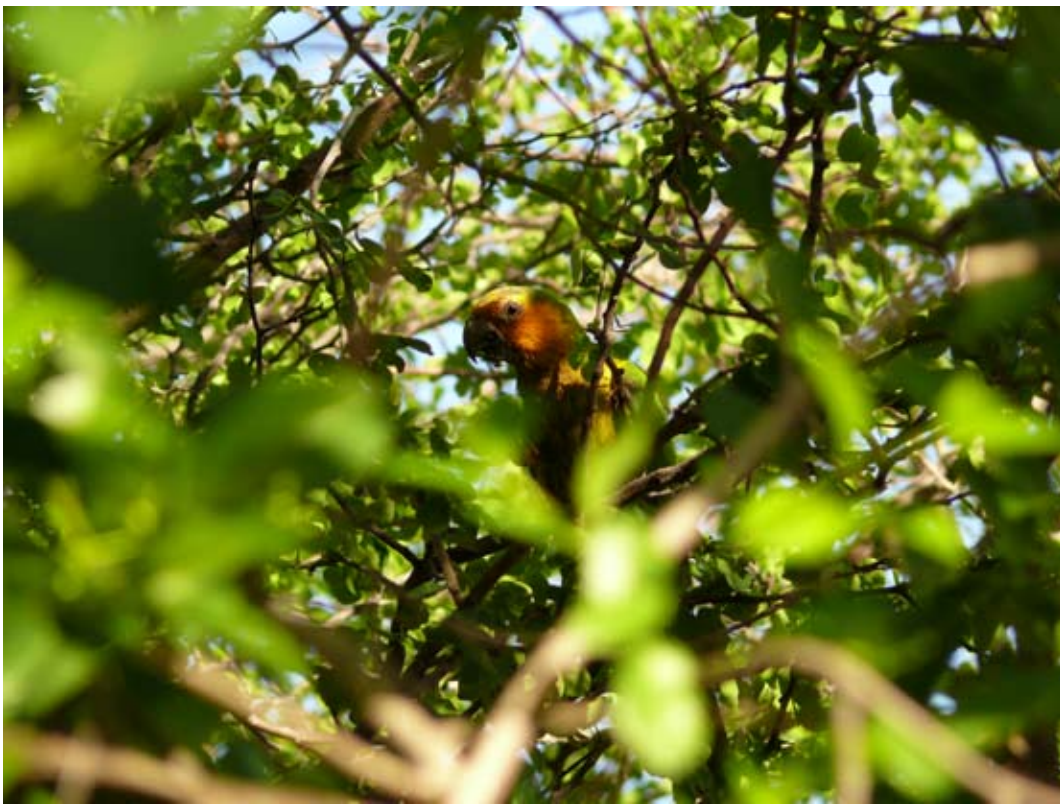
De dieren gaan niet van het eiland af, het vliegen van grote afstanden in één keer gaat ze moeielijk af.

Parkieten zijn voornamelijk fruit en noteneters. Hun voedsel bestaat uit peulen van de dividivi, wabi en indju en als ze vruchtbomen tegenkomen landen ze daar met z'n allen op en eten luid krijsend hun buikjes rond aan mango's, kenepa's,

shimaruku's, en zelfs tamarinde. Ook de vruchtjes van de passiebloem vinden ze lekker.

Ze houden ook van de vruchten van de zuilcactussen. De kadushi, datu, maar ook de mispel en zuurzak. Ook vinden ze de rijpe maishi chiki lekker. Ze eten zelfs de appeltjes van de giftige manzaliñaboom als ze dat willen.

Meestal eten de dieren heel slordig, ze nemen een paar hapjes van een vrucht en laten het grootste deel gewoon op de grond vallen. Kijk dus goed uit als je onder een groep etende parkieten staat. Je kunt niet alleen een pit op je hoofd krijgen, maar ze poepen ook enthousiast als ze eten.

“Deze parkiet zit te eten van de bloemen van een Brasia boom.” Foto genomen op Cas Abou door M. da Costa Gomez

Voortplanting

De parkiet gebruikt kalkstenen wanden, nissen en spleten in rotsen, maar ook boomstammen en vooral termietennesten om een nest in te maken. Als ze voor een termietennest kiezen, hakken ze met hun snavel een gebogen gang van 7 tot 10 cm doorsnede en een lengte van 50 cm erin uit. Aan het einde van de gang maken ze het nest. De nestruimte is ovaal en heeft een diameter van 25 cm. En een hoogte van 15 cm.

De parkieten nestelen niet in lege termietennesten maar willen juist de bewoonde nesten gebruiken. De termieten staan toe dat de parkieten een deel van het nest gebruiken. De warmte die de termieten produceren helpt mee aan het uitbroeden van de eieren van de parkieten. En omdat het termietennest fel verdedigd wordt door de soldaten van de termieten zijn de jongen ook redelijk veilig tegen vijanden die het op de jonge

parkietjes hebben gemunt. Gek genoeg hoeven de jonge parkietjes niet bang te zijn voor de termieten. De termieten vallen de jonge vogels niet aan. Ook de parkieten eten de termieten niet op.

Als je door natuurgebieden loopt, fiets, vaart of rijdt, dan zie je de grote nesten van aarde bijna overal hangen. En meestal is er wel een parkietengat te vinden.

Als er nog jongen in het nest zitten dan zul je de ouders niet ver van het nest zien zitten. Kom je te dichtbij dan vliegen ze op terwijl ze luid schreeuwen. Op deze manier hopen ze gevaar van het nest weg te houden.

“Een termietennest met een parkietennest erin. Foto genomen in het Christoffelpark door M. da Costa Gomez

Broedgedrag

Parkieten broeden in of vlak na het regenseizoen. In deze tijd kunnen ze namelijk makkelijker aan voedsel komen. Wanneer er veel voedsel is zullen ze vaker broeden, dus meer dan 1 keer per jaar. Als er sprake is van voedsel schaarste leggen ze geen eieren.

De eieren zijn wit en hebben een harde schaal. Per nest worden er meestal 5 eieren gelegd.

Parkieten vind je voornamelijk in de mondi, waar ze makkelijk aan hun voedsel kunnen komen en bescherming vinden tegen roofdieren of mensen.

Ook zijn ze te vinden in de drogere heuvels aan

de noordkant. In die gebieden leven ze van de peulen van de dividivi, wabi en indju.

Hun nesten worden dan meestal gemaakt in de kalkstenen rotsen.

Als de droge periode aanbreekt, gaan ze meer de wijken in. Hun voedsel zal nu meer uit vruchten bestaan als de mango en de kenepa.

Als het avond wordt slapen ze in grote groepen in de toppen van de bomen. Maar pas nadat ze eerst heel veel lawaai en ruzie hebben gemaakt over wie op het lekkerste takje mag zitten.

Verschillen tussen parkieten en papegaaien

Parkieten behoren tot de familie van de papegaaien. Deze familie telt zo'n 350 soorten die allemaal leven in tropische gebieden. Ze zijn allen herkenbaar aan hun felle kleuren.

Maar wat zijn nu eigenlijk de verschillen tussen parkieten en papegaaien?

Op de Nederlandse Antillen komt een soort papegaai voor, namelijk de geelvleugel amazone ofwel de *Amazona barbadensis*. Wanneer je de parkiet en de papegaai naast elkaar zet, zul je duidelijke verschillen zien. De papegaai is groter en heeft een kortere hals. Ook haar haaksnavel is sterker gekromd dan de snavel van de parkiet. Met deze snavel kunnen ze harde noten of zaden goed kraken.

De vleugels zijn ronder en de staart is korter dan die van de parkiet.

Papegaaien zijn boombewoners die behalve hun poten ook hun snavel gebruiken om te klimmen. Aan de korte, stevige poten zitten vier tenen die ervoor zorgen dat ze over een tak kunnen lopen. Ze nestelen in boomholtes en zijn dus holenbroeders. Ze zijn net als parkieten sociaal en leven in grote groepen. Ze blijven hun hele leven trouw aan dezelfde partner.

Helaas zijn ook deze vogels gewilde kooivogels. Gelukkig zijn ze al vanaf 1952 beschermd, maar nog steeds worden ze illegaal gekocht en verkocht.

Bedreigingen

Parkieten in het wild zijn niet sociaal naar mensen toe, omdat ze bang zijn van mensen. Helaas wordt er veel op deze dieren gejaagd om ze als huisdier te houden en/of te verkopen. Vaak worden ze al heel jong uit hun nest gehaald. Deze nog onvolgroeide dieren komen in te kleine kooien terecht en zullen dan meestal sterven omdat ze niet de zorg krijgen die ze nodig hebben. Het vangen van deze dieren gaat op een gruwelijke manier.

Mensen stoppen flessen in de uitgangen van de nesten, zodat de ouders er niet meer bij kunnen. Veel van de jongen sterven dan door gebrek aan voedsel. De jongen die het er wel levend van afbrengen hebben maar een heel kleine overlevingskans. Ze hebben zorg nodig die de mens niet kan geven.

Vaak worden de nesten ook kapot gemaakt. Soms gebeurt het zelfs dat deze dieren met hagel uit de lucht worden geschoten.

Hoe kan ik deze vogels bekijken?

De meeste mensen hebben het geluk dat parkieten op bezoek komen in de tuin. Wil je parkieten dan kun je het beste fruitbomen planten of juist een wabi en een indju laten staan in de tuin. Omdat parkieten heel beweeglijk zijn, ze zitten geen moment stil, is het goed om een verrekijker in

de buurt te hebben. Met een verrekijker kun je ze goed zien, en makkelijk volgen als ze van boom tot boom vliegen. Luister ook goed of je het geschreeuw van de dieren hoort. Dan kun je zelf uitvinden of de dieren in een grote groep vliegen of alleen met z'm tweeën.

Wil je nog meer weten?

Je kunt op het internet heel veel informatie vinden over de parkiet maar heel veel informatie is niet correct.

Je kunt plaatjes zoeken via www.google.nl of via www.amazon.com.

Ook in boeken kun je informatie vinden over parkiet. Kijk in de volgende boeken (ook te bekijken in de Openbare Bibliotheek.)

- Birds of the Netherlands Antilles, door Prof. Dr. K. H. Voous.
- Onze vogels, door Bart de Boer

Sponsored by:

